	Toshkent –"O'zbekiston" -2017.104 B. 20. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: O'zbekiston, 2017. - 46 b. 21. Uzviylashtirilgan Davlat ta'lim standarti. –T.: Yangiyo'l poligraf service, 2010. – 42-46 b. 22.Uzviylashtirilgan o'quv dasturi. –T.: Yangiyo'l poligraf service, 2010. – 46-68 b. **Axborot manbaalari** 23. www. jspi. uz 24. www. pedagog. uz 25. www. Ziyonet. uz 26. www. edu. uz 27. www.timssandpirls.bc.edu.
7.	Abdulla Qodiriy nomli Jizzax Davlat Pedagogika universiteti Kengashining 2022 yil "___" ______dagi "___" sonli buyrug'i bilan ma'qullangan. Fan dasturlarini oliy ta'lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berildi.
8.	**Fan/ modul uchun ma'sullar:** Xolboyeva G. A. - Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasi mudiri p.f.n.dots Shukurov H.S. - Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasi katta o'qituvchisi. Abduraxmonova D.Yu. - Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasi o'qituvchisi. Doniyarov M.A. - Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasi o'qituvchisi.
9.	**Taqrizchilar:** Meliboyev A. - Jizzax viloyati XTXQTMOHM Boshlang'ich ta'lim kafedrasi mudiri, pedagogika fanlari nomzodi To'raboyeva M. Yo. Namangan Davlat Universiteti Boshlang'ich ta'lim kafedrasi o'qituvchisi. Phd

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

ABDULLA QODIRIY NOMIDAGI
JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

"Tasdiqlayman"
Jizzax davlat pedagogika
universiteti rektori
prof. Sh.S.Sharipov
"_____" ________2022 - yil.

HUSNIXAT O'QITISH METODIKASI

FANINING O'QUV DASTURI

1-KURS II SEMESTR

Bilim sohasi: 100000 – Ta'lim

Ta'lim sohasi: 110000 – Ta'lim

Ta'lim yo'nalishi: 60110500 - Boshlang'ich ta'lim

Jizzax– 2022

Fan/modul kodi 351XO'MM1006	O'quv yili 2022-2023	Semestr 2	ECTS - Kreditlar 2
Fan/modul turi Tanlov fan	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4

1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Husnixat o'qitish metodikasi	Ma'ruza-10 soat Amaliy-20 soat Jami: 30 soat	30	60

2.

I. Fanning mazmuni

Fanning maqsadi: Husnixatga o'rgatishdan asosiy maqsad kichik yoshdagi o'quvchilarga yozishdek murakkab jarayonni o'rgatish orqali, ularning chiroyli yozuv malakalarini rivojlantirishdan iboratdir. O'quv fani sifatida husnixatning oldiga bir qator vazifalar qo'yiladi. Bu vazifalar ko'p qirrali bo'lib o'quvchilarni aqliy rivojlantirishga, ularning atrof-muhit haqidagi bilimlarini kengaytirishga, axloqiy va estetik didini tarbiyalashga, ongli o'qish va yozish malakalarini hamda yozuv daftarlari bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi: Talabalarga yozuv, chiroyli yozuv, yozuvning ahamiyati haqida; o'z dasxati ustida ishlash usullari haqida; boshlang'ich ta'lim o'quvchilarining husnixatga o'rgatishning shartlari, qoidalari, metodlari, tamoyillari, harflarni guruhlash usullari, husnixat darslarini rejalashtirish, husnixat darslarning tuzilishi, uni tashkil qilish, grafik xatolarni aniqlash va bartaraf etish, o'quvchilar yozuvini baholashga o'rgatish haqida nazariy ma'lumot berish, amaliy malaka hosil qilishdir.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari).

II.I. Ma'ruza mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-Modul. Husnixat o'qitish metodikasi fanining ahamiyati, maqsad, va vazifalari.

1-mavzu: Husnixat o'qitish metodikasi fanining ahamiyati, maqsad, va vazifalari. (2 soat)

Husnixat va uni o'qitish metodikasi- pedagogik fan. Husnixatga o'rgatish metodikasining predmeti. Yozuvning pedagogik va ijtimoiy ahamiyati. Husnixatga o'rgatish metodikasining maqsadi. Husnixatga o'rgatish metodikasining vazifalari.

2-Modul. Yozuvning paydo bo'lish tarixi va uning taraqqiyot bosqichlari.

2-mavzu: Yozuvning paydo bo'lish tarixi va uning taraqqiyot

bosqichlari. Qadimgi xalqlar va ularning yozuvlari. (2 soat)

Yozuv.Yozuv tarlari. Misr iyerogliflari. Mixxat yozuvlarining turli tiplari. Somoniy yozuvlar.Yunon yozuvlari.

O'rta Osiyo xalqlari yozuvning tarixi juda qadim zamonlardan boshlanadi. Eramizdan avvalgi I ming yillik o'rtalarida Eron, O'rta Osiyo va boshqa o'lkalarda oromiy yozuvi tarqala boshladi. O'zbek xalqining eng qadimgi yozuvlari. Oromiy yozuv. Avesto yozuvi. Xorazm yozuvi. Sug'd yozuvi. Pahlaviy yozuvi.

3-mavzu: O'rta osiyoda xattotlik san'ati. (2 soat)

Xattotlik san'ati tarixi. Xattotlik san'ati. Xatti Boburiy. Suls xati. Nasx xati. Muhaqqaq xati. Rayxoniy xati. Tavqe xati. Riqo xati.Xattotlik maktablari haqida ma'lumot . Hirot xattotlik maktabi. Mashhur xattotlar.

3-Modul. Husnixatga o'rgatishning didaktik talablari va shartlari.

4-mavzu: Husnixatga o'rgatishning didaktik talablari va shartlari. Chiroyli yozuv malakalarini shakllantirishning fiziologik asoslari. (2 soat)

Husnixatga o'rgatishda ta'limiy va texnik shartlar. Husnixatga o'rgatishda gigiyenik talablar. Gigiyenik talablarga ko'ra maktab jihozi o'quvchining bo'yiga mos kelishi lozim.

Yozuv malakalari 6-9 yoshli bolalar uchun o'qituvchi tomonidan bevosita kuzatib borishni talab etadigan qiyin jarayondir. Xuddi shu davrda o'quvchilar tomonidan bajarilgan mashqlar kelgusi uchun muhim ahamiyatga egadir.

4-Modul. Boshlang'ich sinflarda husnixatga o'rgatishning metodlari va tamoyillari.

5-mavzu:Boshlang'ich sinflarda husnixatga o'rgatishning metodlari va tamoyillari. Grafik xatolar ustida ishlash. (2 soat)

Husnixatga o'rgatishning metodlar. Namunaga qarab ko'chirish va yozish metodi. Chiziqli metodi. Genetik metodi. Sanoq-ohang metodi. Tasavvur orqali yozish metodi. Husnixatga o'rgatishning tamoyillari. Onglilik tamoyili. Genetik tamoyil. Takrorlash tamoyili. Ko'rgazmalilik tamoyili.

Grafik xatolar, Orfografik xatolari. Orfoepik xatolar. Punktuatsion xatolar.. Xatolar ustida ishla.

II.2. Amaliy mashg'ulotlar bo'yich ko'rsatma va tavsiyalar.

III.I. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1–mavzu: Harf elementlarini yozish. Harf elementlari ustida ishlash metodi bilan tanishtirish. (2 soat)

Reja

1. Harf elementlarini yozish
2. Harf elementlari ustida ishlash metodi bilan tanishtirish.
3. Talabalarga o`quv qurollaridan foydalanish metodikasini o`rgatish.
4. Ularni joylashtirish va saqlash yuzasidan amaliy mashg`ulot o`tkazish.

2-mavzu Ilmoq elementli harflar guruhi bilan tinishtirish (2 soat)

Reja

1. Ilmoq elementli harflar guruhi bilan tinishtirish
2. Ilmoq elementli harflarni soddadan murakkabga qarab yozdirishni mashq qilish.

3-mavzu: Halqali kichik harflar guruhi bilan tanishtirish (2 soat)

Reja

1.Halqali kichik harflar guruhi bilan tanishtirish.

2.Halqali harflarni elementlarga ajratish, avval elementlarini, so`ng to`liq shaklini yozdirish.

4-mavzu: Yarim oval elementli kichik harflar guruhi bilan tanishtirish. (2 soat)

Reja

1.Yarim oval elementli kichik harflar guruhi bilan tanishtirish.

2. Yarim oval elementli harflarni qismlarga ajratib,

3. Yarim oval elementini to`liq shaklini hisnixat talablariga muvofiq yozishni mashq qilish.

5-mavzu: To'liq oval elementli harflar va harf birikmalari va ularning elementlari bilan tanishtirish. (2 soat)

Reja

1. To`liq oval elementli harflar va harf birikmalari guruhi bilan tanishtirish.
2. To'liq oval elementli harflarni va harf birikmalarini qismlarga ajratish va elementlari ustida ishlash.
3. To`liq oval elementli harflarning va harf birikmalarining to`liq shaklini yozishni mashq qilish.

6-mavzu:Bosh harflarni guruhlarga bo'lib, yozishga o'rgatish. (2 soat)

Reja

1.1-sinfda olib boriladigan amaliy mashg'ulotlar.

2. Yozma bosh harflarni guruhlarga bo'lib, yozishga o'rgatish.

3. Yozma bosh harflarni qismlarga bo`lib, avval harf elementi ustida mashq qilish.

4.Harfning to`liq shaklini yozishni mashq qilish. Bosh harflar ishtirokida so`zlar yozish.

7-mavzu: Harflarni yuqori va pastki qismidan tutashtirish qoidalari bilan tanishtirish, (2 soat)

Reja

1. O'zbek alifbosidagi harflarning yozilishga ko'ra guruhlari.
2. Yozma kichik va bosh harflarning tutashtirilishiga ko'ra guruhlari.
3. Harflarni qo'l uzmasdan tutashtirib yozish.

8-mavzu: 1-4-sinflarda husnixat darslarini rejalashtirish. (2 soat) Boshlang'ich sinf husnixat darslarida rejalashtirishga qo'yilgan talablarni o'rganish. Darslarni rejalashtirish.

9-mavzu: Matematik raqamlarni yozish. (2 soat)

Reja

1. Matematik raqamlar.
2. Matematik raqamlarni o'quvchilarga yozishga o'rgatish metodikasi bilan tanishtirish.

10-mavzu: O'zbek tilida ish yuritish. (2 soat)

Reja

1.Tilxat yozishni o'rgatish.

2. bayonnoma, ariza, yozishni o'rgatish.

3.tavsiyanoma yozishni o'rgatish.

III. Mustaqil ta'lim bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

IV.I. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Yozuv tarixidan ma'lumot
2. Husnixatga o'rgatish metodikasining shakllanish tarixi
3. Husnixat daftariga taqriz yozish.
4. Husnixat darslarida pedagogik texnologiyalarni qo'llash.
5. O'zbek tilida ish yuritish bo'yicha hujjatlar topshirish .
6. Alifbegacha va alifbeni o'tish davrida chiroyli yozuv darsini tashkil etish.
7. Sinfda o'quvchilarning ish joyini tashkil etish.
8. Yozuv qurollari va ulardan to'g'ri foydalanish
9. Avtoruchka bilan yozishga o'rgatish.
10. Daftardan to'g'ri foydalanish usullari
11. Sinf doskasidan foydalanishni o'rgatish.
12. Yozuv sifatini shakllantirish.
13. Harf shaklini to'g'ri yozishga o'rgatish.
14. Harf elementini va yozuv jarayonini tahlil qilish.
15. Kichik halqali harflar uchun ko'rgazmali qurollar tayyorlash.
16. Halqali kichik harflarni o'rgatish mavzusida dars ishlanmasi.
17. Husnixat darslarini yillik rejalashtirish (2- sinf).
18. Kichik yarim oval shaklli harflarga ko'rgazmali qurollar tayyorlash.
19. Yarim oval shaklli harflarni o'rgatish dars ishlanmasini tayyorlash.
20. Yozuvning paydo bo'lish tarixi va uning taraqqiyot bosqichlari.
21. Qadimgi xalqlar va ularning yozuvlari.
22. Lotin yozuviga asoslangan o'zbek alifbosi.
23. Husnixatga o'rgatishning didaktik talablari va shartlari.
24. Chiroyli yozuv malakalarini shakllantirishning fiziologik asoslari.
25. Boshlang'ich sinflarda husnixatga o'rgatishning metodlari va tamoyillari.
26. Boshlang'ich sinf husnixat darslarida grafik va xatolar ustida ishlash.
27. 1-sinfda olib boriladigan amaliy mashg'ulotlar.

	28. 2-sinfda yozuv darslarini tasnkil etish. 29. Husnixat darslarida lug'at ustida ishlash. 30. Chapaqaylarni yozishga o'rgatish metodikasi
3.	**V. Ta'lim natijalari** **(Kasbiy kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: Fan bo'yicha talabalarning bilim, malaka va ko'nikmalariga quyidagi talablar qo'yiladi. ***Talaba:*** husnixat va savodxonlikni takomillashtirish metodikasi fanining ilmiy asoslarini, tamoyillarini, o`zaro bog`liq fanlarni, ta'lim jarayonida qo`llanadigan metodlarni, dars o`qitishning asosiy usullarini, o'quv qurollari vaulardan foydalanish, boshlang`ich sinflarda husnixatga o`rgatish metodikasi sohasida olib borilgan tadqiqotlarni va fanning muhim bo`lgan muammolarini, o`quv-tarbiya jarayonini tashkil etishning eng qulay foydali shakllari, usullari va vositalari haqida ***tasavvurga ega bo'lishi;*** husnixat darslarida ta'lim va tarbiya birligi tamoyiliga amal qilish, o`quvchilarda yozuvga qiziqish uyg`ota olish, aqliy sifatlarini rivojlantirish, darslarni mustaqil rejalashtirish ***ko`nikmalariga ega bo`lishlari kerak.*** Kichik yoshdagi o`quvchilarning husnixatdan bilim, ko`nikma va malakalari darajasini o`rganish va baholash. o`quvchilarning grafik, imloviy va boshqa xatolarini tahlil qilish, guruhlash va kelib chiqish sabablarini aniqlash hamda xatolarning oldini olish va bartaraf qilish ustida ishlash, talaba husnixat talablariga rioya qilgan holda yoza olishi ***malakalariga ega bo`lishlari kerak.***
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** – ma'ruzalar; – interfaol keys-stadilar; – seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); – guruhlarda ishlash; – taqdimotlarni qilish; – individual loyihalar; jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to`g`ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy nazorat, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish. **Joriy nazorat.** Joriy nazorat semestr davomida seminar mashg'ulotlariga ajratilgan soatlar (juftlik) dan kelib chiqib umumiy 30 ball bilan baholanadi. Jami seminar mashg'ulotlari bo'yicha o'zlashtirish natijalari 100 ballik

	tizimda 30 ball bilan baholanadi. **Oraliq nazoratlar.** Oraliq nazoratlar semestr davomida ma'ruza mashg'ulotlari o'quv soatidan kelib chiqqan holda 1 marta o'tkaziladi. Oraliq nazorat 100 ballik tizimda 20 ball bilan baholanadi. Oraliq nazorat ishi tarkibida mustaqil ta'lim topshirig'i kiradi. Oraliq va joriy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalarga yakuniy nazorat topshirishga ruxsat beriladi. **Yakuniy nazorat** Yakuniy nazorat yozma yoki test shaklida o'tkaziladi. Talabaning yakuniy nazoratdagi o'zlashtirishi 100 ballik tizimda 50 ball bilan baholanadi va yakuniy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalar fanni o'zlashtirgan hisoblanadi.
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. X. Gulomova, H. Bakiyeva, A. Yembergenova Husnixat va uni o'qitish metodikasi. Toshkent, 2021 2. X.G'ulomova, Sh.Yo'ldosheva, G.Mamatova, H.Beqiyeva, N.Sobirova. Husnixat va uni o'qitish metodikasi. Toshkent, 2008. 3. Abdullayev H,va boshqalar. Savod o'rgatish. Toshkent, 1996. 4. Abdullayev Y. Hamrohim. T., 1997. 5. Abdullayev Y.Sovg'a. T., 1998. 6. Abdullayev Y. Yo'ldosheva SH. Yangi alifbo va imlo. T., 2000. 7. Boshlang'ich sinf ona tili dasturi. Toshkent, 2010. 8. «Husnixat» dasturi (1-sinf uchun). - T.: O'qituvchi, 1997. -12 bet. 9. Husnixat daftari. 1-sinf uchun. T., 2020. 10. Husnixat daftari. 2-sinf uchun. T., 2020. 11. Husnixat daftari. 3-sinf uchun. T., 2019. 12. Husnixat daftari. 4-sinf uchun. T., 2019. 13. Safarova R. va boshqalar. Alifbe. T.: Ma'naviyat, 2021. -80 bet. 14. Safarova R. va boshqalar. Savod o'rgatish darslari. (Alifbe o'qitish bo'yicha metodik qo'llanma). -T.: Ma'naviyat, 2003, -96 bet. 15. G'afforova T. va boshqalar. 1-sinfda savod darslari. (O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma). -T.: O'ituvchi, 1996, -127 bet. **Qo'shimcha adabiyotlar** 16. Sh.Mirziyoyev. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent –"O'zbekiston" -2016.56 B. 17. Sh.Mirziyoyev. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent –"O'zbekiston" -2016.488 B. 18. Sh.Mirziyoyev. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlari ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent –"O'zbekiston" -2016.488 B. 19. Sh.Mirziyoyev. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak.